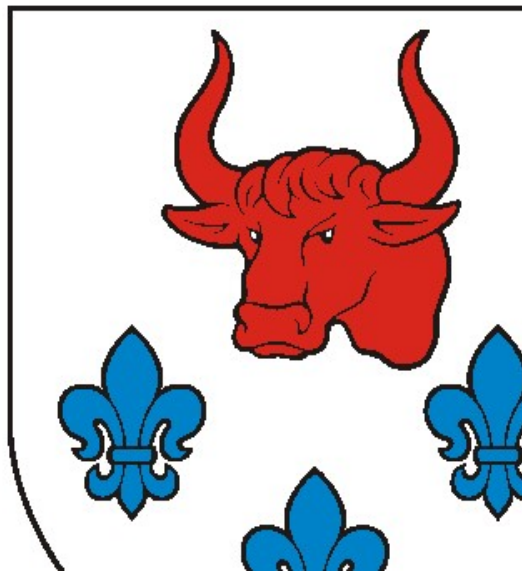

Załącznik
do Uchwały Nr XXVI/163/20
Rady Gminy Turek
z dnia 26 listopada 2020 r.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W
RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W
RODZINIE DLA GMINY TUREK
NA LATA 2021 - 2026**

Spis treści

1. WSTĘP	2
2. UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU	6
3. DIAGNOZA DEMOGRAFICZNA W GMINIE TUREK.....	7
4. DIAGNOZA SPOŁECZNA W GMINIE TUREK.....	7
5. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE TUREK.....	8
6. ANALIZA SWOT.....	9
7. ODBIORCY PROGRAMU.....	10
8. CELE GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE i OCHRONY OFIAR PRZEMOCY ...	10
9. REALIZATORZY PROGRAMU	13
10. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	13
11. ZAKŁADANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU	13
12. MONITORING i EWALUACJA PROGRAMU	13
13. PODSUMOWANIE.....	14

1. WSTĘP

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka: kształtuje osobowość, system wartości, światopogląd, styl i sposób życia. O ogromną rolę w prawidłowym funkcjonowaniu rodziny mają relacje pomiędzy rodzicami, które powinny być oparte na miłości, wzajemnym szacunku i zrozumieniu. Jeśli występują zaburzenia w tej sferze, role wewnątrzrodzinne także ulegają zaburzeniu, w konsekwencji następuje stopniowa dezorganizacja życia rodzinnego.

Rodzina nie jest w stanie wypełniać podstawowych funkcji, kiedy łamane są zasady, a postępowanie poszczególnych jej członków staje się coraz bardziej destrukcyjne, niezgodne z normami moralnymi, społecznymi i prawnymi. Wtedy może dojść do przemocy domowej, która stanowi często zagrożenie dla zdrowia i życia osób jej doznających. Jest źródłem lęku, rozpacz, poczucia bezsilności.

W świetle ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przemoc w rodzinie to: jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się specyficznymi cechami jak intencjonalność, nierównowaga sił wynikająca z działania człowieka, naruszanie praw i dóbr osobistych powodując cierpienie i ból. Mówiąc o zjawisku przemocy oraz o sposobach jej przeciwdziałania, a także pomocy ofiarom i sprawcom, należy zdefiniować najważniejsze pojęcia związanych z tym zagadnieniem.

Definicja najczęściej stosowana określa przemoc domową jako: działanie lub zaniechanie dokonywane w ramach rodziny przez jednego z jej członków przeciwko pozostałym, z wykorzystaniem istniejącej lub stworzonej przez okoliczności przewagi siły lub władzy, godzące w ich prawa lub dobra osobiste.

Przemoc jest zjawiskiem występującym coraz powszechniej. Każdego dnia znajdujemy doniesienia w mediach o krzywdach wyrządzonych ludziom przez inne jednostki, o maltretowaniu słabszych – dzieci, osób starszych, o znęcaniu się nad najbliższymi. Wykorzystujemy swoją przewagę, władzę, siłę do sprawiania cierpienia innym lub przeciwnie: demonstrujemy własną bezsilność i potrzebę czyjejś uwagi, sprawiając ból, poniżając, zmuszając do uległości czy szukania pomocy.

Na zjawisko przemocy w rodzinie można patrzeć z różnych punktów widzenia, przyjmując perspektywę indywidualną, systemową lub społeczną. Perspektywa indywidualna, to spojrzenie przez pryzmat osoby doświadczającej przemocy lub przez pryzmat sprawcy.

Perspektywa systemowa to ukazanie możliwych form wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc oraz opis metod wsparcia. Perspektywa społeczna zaś, to odbiór społeczny zjawiska przemocy w rodzinie, postawy członków lokalnej społeczności wobec aktów przemocy.

Przemoc jest zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie i dotyka rodzin o różnym statusie społecznym i należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych i szkodliwych społecznie.

Przemoc domowa może być skutkiem i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Jest także potwornym zagrożeniem. Przemoc doznawana w rodzinie rodzi konsekwencje głębokie szkodliwe, ujawniające się w postaci zaburzeń emocjonalnych w bliższej lub dalszej perspektywie czasowej. Działa dysfunkcyjnie na wszystkie sfery życia rodziny.

Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy i dokonywać się przy pomocy różnych instrumentów:

Przemoc fizyczna – w swej czynnej postaci przybiera działania bezpośrednie z użyciem siły, których rezultatem jest nieprzypadkowe zranienie, np. popychanie, obezwładnienie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, bicie otwartą ręką, pięścią lub przedmiotami, duszenie, oblewanie wrzątkiem lub substancjami żrącymi, użycie broni. Forma bierna przemocy fizycznej przejawia się w zakazach mówienia, chodzenia, załatwiania potrzeb fizjologicznych lub zamknięciu osoby doznającej przemocy w areszcie domowym.

Przemoc psychiczna – to działanie prowadzące do zniszczenia pozytywnego obrazu własnej osoby, wykorzystujące różnorodne mechanizmy psychologiczne, np. wyśmiewanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, narzucanie własnych poglądów, ciągła krytyka, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, stosowanie gróźb, szantażowanie, odmawianie pożywienia, zmuszanie do wykonywania upokarzających czynności, sprowadzanie do domu osób nieakceptowanych przez domowników. Przemoc psychiczna może polegać również na niszczeniu przedmiotów mających wartość dla osoby poniżanej, zmuszaniu jej do opuszczania domu itp. Przemoc psychiczna nie pozostawia śladów widocznych „gołym okiem”, nie ma dla niej skali aby można było ustalić rozmiar krzywdzenia psychicznego.

Przemoc seksualna – to zmuszenie osoby (ofiary) do aktywności seksualnej wbrew jej woli, bez pytania o jej zgodę, jak również w sytuacji gdy obawia się odmówić sprawcy. Przymus polega na bezpośrednim użyciu siły fizycznej przez sprawcę, na groźbach użycia siły lub emocjonalnym szantażu. W przypadku dzieci częściej używa się określenia dziecko wykorzystywane seksualnie. Dziecko wykorzystywane seksualnie to każda jednostka ludzka w wieku bezwzględnej ochrony, którą osoba dojrzała seksualnie naraża na jakąkolwiek aktywność natury seksualnej, której intencją jest seksualne zaspokojenie osoby dorosłej. W Polsce określono ten wiek na 15 lat. Oznacza to, że każdy kontakt o charakterze seksualnym osoby dorosłej z osobą poniżej 15 roku życia jest wykorzystaniem seksualnym, nawet, jeśli dziecko wyraziło zgodę na kontakt seksualny.

Przemoc ekonomiczna – działanie mające na celu doprowadzenie do całkowitego uzależnienia finansowego ofiary od sprawcy. Przykładem przemocy ekonomicznej jest odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie ofierze podjęcia pracy, niezaspokojenie podstawowych potrzeb materialnych rodzinie, okradanie, zmuszanie do zaciągania kredytów bądź pożyczek wbrew woli np. współmałżonka.

Zaniedbanie – zjawisko społeczne, które odnosi się w szczególności do relacji opartej na zależności w szczególności: rodzic - dziecko, opiekun – osoba nieporadna (z uwagi

na wiek lub niepełnosprawność). Charakteryzuje je niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizjologicznych i emocjonalnych osoby zależnej oraz brak zapewnienia właściwej uwagi, troski, opieki ze strony osób najbliższych.

Cechą charakterystyczną zjawiska przemocy w rodzinie jest tendencja do powtarzania się pewnych prawidłowości nazwanych cyklem przemocy. W cyklu przemocy obserwuje się następujące po sobie fazy:

- faza narastającego napięcia – jest to początek cyklu, charakteryzuje się on wzrostem napięcia i natężeniem sytuacji konfliktowych.

- faza ostrej przemocy – następuje wybuch gniewu i wyładowanie agresji na ofierze. W tej fazie najczęściej dochodzi do interwencji, ofiary pod wpływem silnych emocji spowodowanych doznana krzywdą decydują się wezwać pomoc, złożyć zawiadomienie na policję, podjąć inne działania.

- faza miodowego miesiąca – jest to faza skruchy ze strony sprawcy, okazywania żalu, miłości. Sprawca obiecuje poprawę, deklaruje, że nigdy się to nie powtórzy, jest miły i troskliwy. Ofiara wbrew zdrowemu rozsądkowi i wcześniejszym doświadczeniom wierzy sprawcy, ponieważ pragnie by to była prawda. W tej fazie wycofuje się z wcześniej podjętych działań, rezygnuje z pomocy, wycofuje skargi. Stopniowo sprawca przestaje być miły, napięcie ponownie narasta i faza kończy się nawrotem przemocy spowodowanym wzrostem napięcia. Wraz z upływem czasu faza miodowego miesiąca ulega skróceniu, a akty przemocy stają się coraz bardziej brutalne i niebezpieczne dla ofiary.

Podstawą do podejmowania działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest świadomość, że:

1. najważniejsze jest bezpieczeństwo ofiary i zatrzymanie przemocy, bez tego pomoc jest zazwyczaj nieskuteczna.
2. za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca.
3. rozumiałe są wahania i niekonsekwencje w zachowaniu i decyzjach osoby doświadczającej przemocy, bowiem jest to jeden z objawów doznawanych urazów oraz konsekwencja bycia ofiarą przemocy w rodzinie.

Osobie dotkniętej przemocą w rodzinie udziela się bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie:

1. poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego;
2. interwencji kryzysowej i wsparcia;
3. ochrony przed dalszym krzywdzeniem, przez uniemożliwienie osobom stosującym przemoc korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby pokrzywdzonej;
4. zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
5. badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie;
6. zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie, która nie ma tytułu prawnego do zajmowanego wspólnie ze sprawcą przemocy lokalu, pomocy w uzyskaniu mieszkania.

Stosowanie przemocy wobec osób najbliższych jest przestępstwem ściganym z urzędu kwalifikowanym z art. 207 ustawy Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1444 ze zm.), który stanowi:

§ 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

§2. Jeżeli czyn określony w §1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do 10 lat.

§3. Jeżeli następstwem czynu określonego w §1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

Celem Programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, ochrona ofiar przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy.

Program określa szczegółowe zadania do realizowania, ukierunkowane na: rozwój systemu przeciwdziałania przemocy oraz współpracy międzyinstytucjonalnej, zapewnienie dostępności pomocy osobom i rodzinom z problemem przemocy domowej, kształtowanie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie, doskonalenie kadr zajmujących się diagnozowaniem i pomocą osobom dotkniętym tym problemem oraz edukację i profilaktykę mieszkańców gminy Turek.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Turek na lata 2021-2026 ma charakter długofalowy. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

Podstawowym dokumentem regulującym działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2020r. poz. 218 ze zm.). Definiuje ona pojęcie przemocy w rodzinie, określa zadania organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy. Określa zasady postępowania wobec osób doznających przemocy oraz wobec jej sprawców.

Niniejszy Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Turek na lata 2021 – 2026 powstał w oparciu o literaturę przedmiotu podejmującego problem oraz zapisy ustaw i programów:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2020r. poz. 218 ze zm.) oraz akty wykonawcze.
2. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Turek na lata 2021-2026.
3. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020.
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020r. poz. 1876).
5. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2019r., poz. 2277 ze zm.);
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r, o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2019r. poz. 852 ze zm.).
7. Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t. j. Dz.U. z 2020r. poz. 1359).
8. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. – Kodeks karny (t.j. Dz.U. z 2020r. poz. 1444 ze zm.).

2. UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Zgodnie z art. 6 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, jednym z zadań własnych gminy jest opracowanie i realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, który jest koncepcją zintegrowanych i zaplanowanych wytycznych podejmowanych działań w odniesieniu do mieszkańców gminy potrzebujących wsparcia w sytuacji przemocy domowej. W myśl ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych gminy należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Turek na lata 2021 – 2026 jest dokumentem opracowanym na podstawie wytycznych Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Głównym założeniem jest kompleksowość i interdyscyplinarność działań ujętych w ramy sprawnie funkcjonującego systemu ukierunkowanego na wsparcie i ochronę osób doświadczających przemocy, edukację i pomoc w korygowaniu zachowań sprawców; edukację kadr instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz szeroko ujętą edukację społeczeństwa.

Podstawą działań systemowych są założenia, iż przemoc w rodzinie jest przestępstwem ściganym z urzędu, najważniejsze jest bezpieczeństwo ofiary i zatrzymanie przemocy, bez tego pomoc jest zazwyczaj nieskuteczna.

Za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca. Zrozumiałe są wahania i niekonsekwencje w zachowaniu i decyzjach ofiary przemocy, bowiem jest to jeden z objawów doznawanych urazów oraz konsekwencja bycia ofiarą przemocy domowej.

Przemoc w rodzinie należy rozpatrywać z wielu perspektyw w szczególności psychologicznej, prawnej, ekonomicznej, społecznej i moralnej. z tego względu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie wymaga wieloaspektowego podejścia, a przede wszystkim systemowego, z zaangażowaniem wszystkich podmiotów zajmujących się bezpośrednio czy też pośrednio tym problemem. Pojedyncza instytucja nie jest sama w stanie skutecznie rozwiązywać problemu przemocy w rodzinie. Nieodzowna jest interdyscyplinarność pracy w tym zakresie poprzez ścisłą współpracę, łączenie działań, przepływ informacji, określenie wspólnego celu oraz przewidywanie efektów. Interdyscyplinarność jest podstawą skuteczności w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Aby skutecznie przeciwdziałać przemocy domowej niezbędna jest kompleksowość podejmowanych działań. Efektywność zapewni długofalowy system edukacji skierowany zarówno do grup zawodowych udzielających wsparcia, podejmujących interwencje

i mających kontakt z osobami doświadczającymi przemocy jak również edukacja społeczna, mająca na celu przede wszystkim odkłamanie mitów i stereotypów, a także zmianę obyczajów i postaw sprzyjających i usprawiedliwiających przemoc w rodzinie. Wzrost świadomości społecznej przyczyni się do zapobiegania przemocy, umożliwi szybsze reagowanie a także spowoduje, że sprawcy przemocy będą odczuwać brak akceptacji dla swoich działań, co znacznie zwiększy skuteczność w jej zapobieganiu oraz łagodzeniu jej następstw. Dlatego też zgodnie z treścią art. 9a.1. Ustawy z 29 lipca 2005r. (Dz.U z 2015 r. poz. 1390) ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym, w którego skład wchodzi:

- 1) jednostki organizacyjne pomocy społecznej
- 2) gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych
- 3) policja
- 4) oświata
- 5) ochrona zdrowia

W skład zespołu interdyscyplinarnego mogą wchodzić także kuratorzy sądowi, prokuratorzy oraz przedstawiciele innych podmiotów niż wymienione, które działają na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

3. DIAGNOZA DEMOGRAFICZNA W GMINIE TUREK

Gminę Turek zamieszkuje 9893 osób – 4939 kobiet i mężczyzn 4954 (według stanu na dzień 31.12.2019 r.).

Liczba mieszkańców poszczególnych miejscowości, szczególnie tych, które sąsiadują z miastem Turek systematycznie wzrasta.

Analiza liczby mieszkańców gminy jasno wskazuje, iż gminę zamieszkuje zbliżona liczba kobiet i mężczyzn. Większość mieszkańców gminy jest w wieku produkcyjnym.

4. DIAGNOZA SPOŁECZNA W GMINIE TUREK

Do określenia zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Turek na lata 2021 - 2026 niezbędna jest analiza danych o osobach i rodzinach z terenu gminy objętych wsparciem m.in. Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turku.

Statystyki Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turku z 2019 roku wskazują, iż ze świadczeń pomocy społecznej rodziny korzystają najczęściej z powodu:

- ubóstwa - 6 rodzin (15 osób w rodzinach),
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych - 20 rodzin (124 osoby w rodzinach),
- bezrobocia - 30 rodzin (130 osoby w rodzinach),
- alkoholizmu - 4 rodziny (24 osoby w rodzinach),
- rodziny wielodzietne - 16 rodzin (121 osób w rodzinach),
- potrzeba ochrony macierzyństwa - 25 rodzin (150 osób w rodzinach),
- niepełnej rodziny - 9 rodzin (43 osoby w rodzinach).

Pracownicy socjalni GOPS Turek objęli pomocą materialną poprzez różne formy świadczeń z pomocy społecznej oraz pomocą niematerialną w postaci pracy socjalnej 207 rodzi (łącznie 634 osoby).

Powyższe dane wskazują, że bezrobocie jest czynnikiem dominującym w strukturze udzielania pomocy (130 osób). Kolejnymi powodami trudnej sytuacji życiowej w gminie Turek jest potrzeba ochrony macierzyństwa (150 osób) oraz bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych (124 osoby).

Osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej mogą liczyć na pomoc Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, w tym w formie świadczeń pieniężnych (zasilek celowy, zasilek okresowy, zasilek stały, zasilek celowy specjalny). Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej świadczy również pomoc rzeczową i finansową dla mieszkańców Gminy Turek w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” oraz pomoc o charakterze niepieniężnym, do której zaliczyć można pracę socjalną, opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne, sprawienie pogrzebu, zapewnienie schronienia, odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej. Wszystkie osoby korzystające ze świadczeń pieniężnych objęte były pomocą w formie pracy socjalnej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje ponadto zadania zlecone gminie z zakresu administracji rządowej, udzielając pomocy w formie świadczeń rodzinnych (zasilek pielęgnacyjny, zasilek rodzinny wraz z dodatkami, jednorazowy zasilek z tytułu urodzenia dziecka, świadczenia pielęgnacyjne), a także przyznaje świadczenia alimentacyjne i podejmuje działania wobec dłużników alimentacyjnych. Warto pokreślić, że pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turku na co dzień współpracują z Powiatowym Urzędem Pracy w Turku, w zakresie przekazywania osobom bezrobotnym informacji dotyczących możliwości skorzystania z poradnictwa zawodowego oraz szkoleń organizowanych w PUP.

5. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE TUREK

Na terenie Gminy Turek zdarzają się przypadki przemocy domowej. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Turku realizuje Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie. Głównym celem Programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy. Celami szczegółowymi Programu, są: zmiana postaw mieszkańców wobec przemocy w rodzinie, wzrost liczby przeszkolonych osób przygotowanych do pomagania rodzinie z problemem przemocy, spadek liczby przypadków przemocy, spadek liczby rodzin, w których interwencje podejmowane są wielokrotnie, stała edukacja środowiska lokalnego.

Zjawisko przemocy w rodzinie w Gminie Turek zostało rozpoznane na podstawie zebranych danych statystycznych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turku. z powyższego wynika, że liczba interwencji z powodu przemocy w rodzinie a tym samym liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty” stale rośnie. Do Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Turek w latach 2016-2019 zostało przekazanych łącznie 56 formularzy „Niebieskiej Karty”.

Tabela nr 1. Liczba formularzy „Niebieska Karta” przekazanych do Zespołu Interdyscyplinarnego.

Liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty” przez poszczególne instytucje	2016 rok	2017 rok	2018 rok	2019 rok
Liczba wszczętych „Niebieskich kart”	12	9	12	23
Liczba zakończonych „Niebieskich Kart”	20	14	11	15

Źródło: Sprawozdania z działalności Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Turek.

6. ANALIZA SWOT

Opracowana diagnoza problemu przemocy w rodzinie, a także potrzeby i oczekiwania zgłaszane przez osoby działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie umożliwiły sporządzenie analizy SWOT (ang. Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunitis – szanse, Threats – zagrożenia), która określa mocne i słabe strony a także szanse i zagrożenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Analiza SWOT jest użyteczną i coraz powszechniej stosowaną metodą przy określaniu priorytetów rozwojowych w pracach nad strategią. Metoda ta łączy analizę wnętrza jak i otoczenia organizacji oraz badanie szans i zagrożeń jakie stoją przed organizacją.

Tabela 2. Analiza SWOT dla gminy Turek

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - sprawny system pomocy społecznej - rozwinięta interdyscyplinarna pomoc na rzecz ofiar dotkniętych przemocą w rodzinie - realizacja programów osłonowych i profilaktycznych - zabezpieczenie w budżecie gminy środków na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie - działanie lokalnych jednostek organizacyjnych, instytucji i organizacji pozarządowych na rzecz ofiar przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczające zaangażowanie klientów w rozwiązywanie własnych problemów - brak integracji działań wszystkich instytucji - brak fachowej pomocy psychologa - małe zainteresowanie programami korekcyjno – edukacyjnymi dla osób stosujących przemoc w rodzinie - obciążenie administracyjne służb pomocy - brak placówek wsparcia dla ofiar przemocy w nagłej sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - wzrost świadomości społecznej dotyczącej przemocy w rodzinie - stale kształcąca się kadra służb działających na rzecz rodzin - wypracowanie procedur współpracy i przepływu informacji między instytucjami i podmiotami zaangażowanymi we wspieranie rodziny - wypracowanie procedur identyfikowania rodzin dysfunkcyjnych - zatrudnienie psychologa 	<ul style="list-style-type: none"> - złożoność problemów rodzin - niespójne przepisy prawa - zatracenie rodzinnych wartości - degradacja relacji rodzinnych - osłabienie więzi rodzinnych na skutek migracji zarobkowej - bezradność i bierność rodziny w rozwiązywaniu własnych problemów - poczucie bezradności u osób stosujących przemoc

7. ODBIORCY PROGRAMU

Program przeznaczony jest dla mieszkańców gminy Turek, a w szczególności:

1. rodzin i osób dotkniętych zjawiskiem przemocy,
2. rodzin i osób zagrożonych zjawiskiem przemocy,
3. świadków przemocy,
4. sprawców przemocy,
5. realizatorów Programu działających w ramach tworzonego Gminnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

8. CELE GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY

CEL GŁÓWNY:

ZWIĘKSZENIE SKUTECZNOŚCI PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY TUREK.

Cele szczegółowe:

Cel I. Działania profilaktyczne i edukacja społeczna w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Turek.

Czas realizacji – czas trwania programu.

Zadanie 1:

Edukacja społeczna, profilaktyka i promocja działań na rzecz przeciwdziałania przemocy rodzinie.

Działania:

1. Promowanie treści profilaktycznych na temat zjawiska przemocy w rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem przemocy wobec dzieci, osób starszych i niepełnosprawnych /policja, oświata, służba zdrowia, pomoc społeczna, GKRPA, kościół, kurator sądowy/.
2. Realizacja programów profilaktycznych, nauki zastępowania agresji, pogadanek dla dzieci, młodzieży i dorosłych /policja, oświata/.
3. Opracowywanie i dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych /policja, oświata, służba zdrowia, pomoc społeczna, GKRPA, kościół, kurator sądowy/.
4. Promowanie wartości rodzinnych i wychowania bez przemocy poprzez różne formy psychoedukacyjne dla rodziców /oświata, kościół/.
5. Edukacja z zakresu przemocy w rodzinie w ramach nauk przedmażeńskich /kościół/.

Zadanie 2:

Diagnoza i monitoring zjawiska przemocy na terenie gminy Turek.

Działania:

1. Gromadzenie danych w zakresie zjawiska przemocy /pomoc społeczna/.
2. Analiza danych pozyskanych z instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Turek w celu diagnozowania skali zjawiska i monitorowania zmian /członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego/.

Cel II. Zintensyfikowanie działań w zakresie ochrony i udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Czas realizacji – czas trwania programu.

Zadanie 1.

Udzielanie profesjonalnej pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych i niepełnosprawnych oraz świadkom przemocy.

Działania:

1. Udzielenie kompleksowych informacji o możliwości uzyskania pomocy medycznej, psychologicznej, pedagogicznej, rodzinnej, prawnej, socjalnej /policja, oświata, służba zdrowia, pomoc społeczna, GKRPA, kościół, kurator sądowy/.
2. Wsparcie materialne/ pomoc społeczna/.
3. Praca socjalna / pomoc społeczna/.
4. Interwencja kryzysowa świadczona ambulatoryjnie i środowiskowo, szczególnie w środowiskach osób starszych i niepełnosprawnych, których stan zdrowia ogranicza możliwości korzystania z pomocy ambulatoryjnej /służba zdrowia/.
5. Realizacja procedury „Niebieskie Karty” /policja, oświata, służba zdrowia, pomoc społeczna, GKRPA, kurator sądowy/.
6. Udzielanie pomocy psychologicznej, terapeutycznej oraz grupy wsparcia /psycholog, pedagog/.

Zadanie 2.

Udzielanie pomocy i wsparcia osobom lub rodzinom dotkniętym przemocą, zmuszonym do opuszczenia dotychczasowego miejsca zamieszkania bądź pobytu.

Działania:

1. Udzielanie bezpiecznego schronienia osobom dorosłym lub rodzinom dotkniętym przemocą /policja, służba zdrowia, pomoc społeczna/.
2. Udzielanie bezpiecznego schronienia dzieciom – ofiarom przemocy (rodziny zastępcze pełniące zadania pogotowia rodzinnego, placówki opiekuńczo wychowawcze typu interwencyjnego) /policja, służba zdrowia, pomoc społeczna/.

Zadanie 3.

Wzmacnianie ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie, także w toku postępowania karnego.

Działania:

1. Wykorzystywanie przyjaznych pokoi przesłuchań do czynności procesowych /policja, kurator sądowy/.
2. Monitoring rodzin zagrożonych przemocą /policja/.

Zadanie 4.

Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Działanie:

1. Przeprowadzenie procedury odebrania dziecka w trybie art. 12a. /policja, służba zdrowia, pomoc społeczna, kurator/.

Cel III. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Czas realizacji – czas trwania programu.

Zadanie 1.

Programy korekcyjno-edukacyjne skierowane do osób wobec których istnieje podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie.

Działania:

1. Informowanie o korzyściach wynikających z udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych /pomoc społeczna/.
2. Kierowanie do programów korekcyjno – edukacyjnych /pomoc społeczna/.

Zadanie 2.

Zapobieganie kontaktowania się osób stosujących przemoc w rodzinie z osobami dotkniętymi przemocą.

Działania:

1. Zatrzymywanie osób stosujących przemoc w rodzinie /policja/.
2. Stosowanie przez prokuraturę oraz występowanie do sądu o zastosowanie wobec osoby stosującej przemoc w rodzinie środków zapobiegawczych w szczególności: w przedmiocie dozoru policji z zakazem kontaktowania z osobą dotkniętą przemocą w rodzinie, a także nakazania opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z osobą najbliższą, ewentualnie tymczasowego aresztowania /policja/.
3. Występowanie do sądu o zastosowanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie środków karnych lub probacyjnych polegających na obowiązku powstrzymywania się od przebywania w określonych miejscach, kontaktowania się lub zbliżania do pokrzywdzonego, zakazie przebywania w określonych miejscach, opuszczenia przez sprawcę lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym /policja/.

Cel IV. Podnoszenie poziomu kompetencji przedstawicieli podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Czas realizacji – czas trwania programu.

Zadanie 1.

Podnoszenie umiejętności przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc.

Działania:

1. Udział w szkoleniach z zakresu przemocy w rodzinie, realizacji procedury „Niebieskie Karty” czy interwencji kryzysowej, w celu podniesienia umiejętności pracy z osobami dotkniętymi problemem przemocy /członkowie Zespołu i grup roboczych/.
2. Korzystanie z pomocy psychologicznej czy superwizji dla osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie celem skutecznego radzenia sobie ze stresem /członkowie Zespołu i grup roboczych/.
3. Dialog społeczny pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie – systematyczne spotkania członków Zespołu Interdyscyplinarnego, wymiana doświadczeń i spostrzeżeń /członkowie Zespołu i grup roboczych/.

9. REALIZATORZY PROGRAMU

Przedstawiony Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Turek na lata 2021-2026 obejmuje Gminę Turek, na terenie której działają:

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
3. Placówki Opieki Zdrowotnej.
4. Placówki Oświatowe.
5. Funkcjonariusze KPP Turek
6. Kościoły.
7. Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Turku

Współpraca:

1. Sąd Rejonowy w Turku
2. Komenda Powiatowa Policji w Turku.
3. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Turku.

10. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Obsługą merytoryczną i finansową Zespołu zajmują się pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turku.

Środki finansowe na realizację programu pochodzą z budżetu gminy Dział 852, Rozdział 85205, § 4300 .

Wydatkowanie środków uzgadniane jest wspólnie przez członków Zespołu i grup roboczych.

11. ZAKŁADANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Zakładamy, iż realizacja Programu przyczyni się do:

- zwiększenia poziomu wiedzy społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej,
- zmiany postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie,
- lepsza ochrona ofiar przemocy poprzez wsparcie prawne i psychologiczne,
- zwiększenia zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy,
- spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie,
- zaprzestanie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Turek.

12. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Turek na lata 2021 – 2026 zarządzany i monitorowany będzie przez Zespół Interdyscyplinarny. Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość, która dotyczyć będzie danych uzyskanych w ciągu każdego roku realizacji Programu. Ewaluacja pozwoli na dostosowanie form wsparcia do potrzeb

i problemów istniejących w Gminie Turek oraz zwiększenie dostępności działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ewaluację Programu prowadzić będzie Zespół we współpracy z wszystkimi instytucjami realizującymi Program.

Wskaźnikami ewaluacji będą:

- liczba interwencji domowych, w tym z powodu przemocy w rodzinie,
- liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej,
- liczba sprawców przemocy domowej,
- liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu,
- liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”.

13. PODSUMOWANIE

Trudno jest jednoznacznie sprawdzić, jak często i kto jest ofiarą przemocy. Ofiary nie chcą rozmawiać na ten temat. Często problem zostaje w czterech ścianach w „zacisku ogniska domowego”, które staje się piekłem. Przemoc w rodzinie to zjawisko, które nigdy nie powinno mieć miejsca. Nikt nie ma prawa naruszać praw i dóbr osobistych człowieka, powodować cierpienia. Niestety przemoc w rodzinie występuje od zawsze i nigdy całkowicie nie zniknie. Nie oznacza to jednak, że nie należy podejmować działań mających na celu zmniejszenie skali tego zjawiska. Wręcz przeciwnie. Trzeba każdego dnia podejmować wysiłki ukierunkowane na zapobieganie temu zjawisku i udzielać wsparcia tym, którym nie udało się tych przykrych doświadczeń uniknąć.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Turek pozwoli na dążenie do osiągnięcia wytyczonych celów. Jego celem jest pobudzenie do aktywności instytucji i organizacji działających w obszarze pomocy społecznej oraz rozwoju społecznego Gminy Turek.

Osiągnięcie zawartych w Programie celów, umożliwi dobra współpraca jednostek i podmiotów działających na rzecz osób i rodzin.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie nie jest dokumentem zamkniętym i będzie podlegał modyfikacjom w zależności od pojawiających się nowych potrzeb i możliwości.